

4 Γέροντος ἁγίου Κυζίκου κυρίου μοι κυρίου Ἀγαπίου καθαρὸν, καὶ ἀκριβῆ
λογαρια-
5 σμὸν περὶ τῆς χρηματικῆς ποσότητος, ὅπου ἀπὸ τῆς ἐπαρχίας μου Βάρνης
6 ἔστειλα διαφόρως τῇ σεβασμιωτάτῃ μοι αὐτοῦ πανιερότητι, ἥτις χρηματικὴ
ἐξαπο-
7 στολὴ ἤρξατο γίνεσθαι ἀπὸ τοῦ παρελθόντος ἀψγ^{ον} ἔτους μέχρι τοῦ τρέ-
8 χοντος ἀψγ^{ον} ἔτους. ἀπεδείχθη δὲ ἀκριβῶς, ὀφειλομένων τῆς σταλείσης
9 παρ' ἐμοῦ χρηματικῆς ποσότητος τῶν δοθέντων ἐξ αὐτῶν ἄσπρων διὰ λογα-
10 ριασμὸν τῶν διαφόρων μου πρὸς τοὺς εὐγενεστάτους ἀρχ(οντας) δανειστάς μου,
καὶ ζητομηρί-
11 ων, καὶ χαρατζίων, καὶ ἐτησίων τῆς σχολῆς εἰς τὸ κοινὸν τῆς τοῦ Χ(ριστο)οῦ με-
12 γάλης ἐκκλησίας, ὅτι πρὸς τελείαν ἐξόφλησιν ἔχω λαμβάνειν μόνον
13 γρόσια τρεῖς χιλιάδας πεντακόσια, ἅτινα καὶ εὐθὺς μοὶ ἐνεχείρησεν ἡ σεβα-
14 σμιωτάτη μοι αὐτοῦ πανιερότης, τὰ μὲν γρόσια δυὸ χιλιάδες πεντακόσια δι' αὐ-
15 λικῶν ὁμολογιῶν τῆς ἐπαρχίας μου Βάρνης, τὰ δὲ χίλια γρόσια διὰ χρεωστι-
16 κῆς ὁμολογίας τοῦ τιμωτάτου κερ νικολάκη τζίκη, καὶ ἐξώφλησα τέλεον με(τὰ)
17 τῆς σεβασμιωτάτης μοι αὐτοῦ πανιερότητος περὶ πάσης, καὶ παντοίας χρηματικῆς
18 ληψοδοσίας, γενόμενος Ἰησοῦς βὲ Ἰωάννης ἀμμεῖ δαβαδάν, βὲ καφέι
19 μονταλαμπαντάν, τὸν ἰσχυρότερον εἰπεῖν, διὸ καὶ εἰς τὴν περὶ τούτων ἐνδειξὴν
20 ἐγένετο καὶ τὸ παρὸν ἐξοφλητικὸν γράμμα, καὶ κατασφαισθὲν τῇ ἰδίᾳ μου
21 σφραγίδι, καὶ ὑπογραφῇ, ἐδόθη τῇ αὐτοῦ σεβασμιωτάτῃ μοι πανιερότητι
22 εἰς διηνεκὴ ἀσφάλειαν
23

ἁψγ^{ον} Ἰουνίου κδ^{ον}

24

σφραγὶς
Φιλοθέου
Βάρνης

† ὁ Βάρνης Φιλόθεος βεβαιοῖ

88

Ἐξοφλητικὸν γράμμα

Φύλλον χάρτου
0,325 × 0,220

1791, Ἰανουάριος
Κωνσταντινούπολις (·)

Ἡ Φωτεινὴ, θυγάτηρ τοῦ ποτὲ Πολυχρόνη Γούναρη καὶ σύζυγος τοῦ ποτὲ Ἀντώνη
Ράπτη ἐξ Ἐδρινεκαπῆ καὶ ὁ ἐπὶ θυγατρὶ γαμβρὸς αὐτῆς Πέτρος υἱὸς τοῦ ποτὲ Γιοβάννη
Τζοακιδιτζῆ, ὁμολογοῦν ἐνώπιον τῶν ὑπογεγραμμένων μαρτύρων, ὅτι ἔλαβον παρὰ τοῦ
μητροπολίτου Κυζίκου καὶ γέροντος Ἀγαπίου, τὰ ἑξῆς: Ἡ μὲν Φωτεινὴ γρόσια χίλια διὰ
τὰς ὑπηρεσίας ἃς προσέφερε κατὰ διαφόρους ἐποχὰς ὡς ὑπηρετρία εἰς τὸν ἀποβιώσαντα
ἀδελφὸν τοῦ Ἀγαπίου Χρῦσανθον τὸν Σηλιβρίας, ὁ δὲ γαμβρὸς αὐτῆς Πέτρος, χρεωστι-

κὴν αὐτοῦ ὁμολογίαν ἐπ' ὀνόματι τοῦ αὐτοῦ Ἀγίου Σηλυβρίας γροσίων διακοσίων πεντήκοντα. Τὰ τελευταῖα ταῦτα κατέλιπεν ὁ Χρῦσανθος ἐπὶ τῷ θανάτῳ αὐτοῦ εἰς τὸν υἱὸν τοῦ Πέτρου, ὅστις ἦτο ἀναδεκτός του. Λαβόντες ἀμφοτέρωτα ταῦτα οἱ περὶ ὧν ὁ λόγος, δηλοῦσιν ὅτι οὐδεμίαν ἀξίωσιν πλέον ἔχουν δι' οἷονδήποτε λόγον, τόσον αὐτοὶ ὅσον καὶ ἡ θυγάτηρ τῆς Φωτεινῆς καὶ σύζυγος τοῦ Πέτρου, οὔτε κατὰ τοῦ Ἀγίου Κυζίκου, οὔτε καθ' οἷονδήποτε τῶν κληρονόμων τοῦ μακαρίτου Σηλυβρίας, ὥς τελείως ἐξοφλήσαντες, κηρύσσοντες πᾶν ἔγγραφον, ὅπερ μελλοντικῶς τυχὸν θὰ ἀνεφαίνετο σχέσιν ἔχον πρὸς τὴν ὑπόθεσιν ταύτην, ὥς ἀνύπαρκτον καὶ ἄκυρον. Ὁμολογοῦντες δὲ ἀπείρους χάριτας πρὸς τε τὸν Ἀγάπιον καὶ πρὸς πάντα κληρονόμον τοῦ Χρυσάνθου, συντάσσουν τὸ παρόν, ὅπερ, ὑπογράφοντες καὶ σφραγίζοντες διὰ τῶν σφραγίδων των, παραδίδουν εἰς τὸν Ἀγάπιον πρὸς ἀσφάλειαν.

Πλὴν τοῦ Ἀγαπίου οὐδὲν ἕτερον ἐκ τῶν ἐν τῷ ἔγγράφῳ ἀναφερομένων προσώπων εἶναι γνωστόν. Ἐκ τοῦ παρόντος ἐπίσης πληροφορούμεθα τὸ πρῶτον, ὅτι ὑπῆρχε καὶ ἕτερος Γρυπάρης, κληρικός, ὁ Χρῦσανθος, διατελέσας Σηλυβρίας. Ἦτο δὲ ἀδελφὸς τοῦ Ἀγαπίου, διότι ἐν στίχῳ 8 ἀποκαλεῖται αὐτάδελφος αὐτοῦ. Περὶ τοῦ λόγου δι' ὃν ὁ Ἀγάπιος ἀποκαλεῖται γέρον (στίχ. 8) βλέπε 83 καὶ 87.

Τὰ ἔγγραφα εἶναι ἰδιωτικόν.

Ἡ χρεωστικὴ ὁμολογία διακοσίων πεντήκοντα γροσίων τοῦ Πέτρου Τσαδικιτῆ πρὸς τὸν Χρῦσανθον, δὲν κατελείφθη ὑπ' αὐτοῦ εἰς τὸν Πέτρον, ἀλλὰ κατὰ τὸ ρητὸν γράμμα τοῦ ἔγγραφου: τῷ νύῳ τοῦ εἰρημένου Πέτρου (στίχ. 11-12). Τοῦτο δηλοῦται τόσον κατηγορηματικῶς, ὥστε νὰ μὴ δύναται, κατὰ τὴν γνώμην μου, νὰ ὑποστηριχθῇ ὅτι περὶ ἀφέσεως χρέους τοῦ Πέτρου ὑπὸ τοῦ Χρυσάνθου πρόκειται ἐνταῦθα, διὰ τῆς εἰς αὐτὸν ἐπιστροφῆς τῆς χρεωστικῆς του ὁμολογίας πρὸς χάριν τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ καὶ βαπτιστικοῦ τοῦ Χρυσάνθου, ὅποτε ἡ ἐπιστροφή γίνεται πρὸς πλήρωσιν τῶν ὄρων, περὶ ὧν ἐν 16. Ἄλλο τὸ ζήτημα ἂν διὰ τῆς παραδόσεως τοῦ ἔγγραφου πρὸς τὸν ὀφειλέτην πατέρα, καίτοι αὕτη προώριται διὰ τὸν υἱόν, πραγματοποιεῖται ἐμμέσως ἢ ἄφεςις τοῦ χρέους. Ἡ ὁμολογία παραδίδεται εἰς τὸν πατέρα, διότι ὁ υἱὸς ὑπάγεται εἰς τὴν πατρικὴν αὐτοῦ ἐξουσίαν, εἴτε διότι οὗτος εἶναι ἀνήλικος, εἴτε διότι συνοικεῖ μετὰ τοῦ πατρὸς: Γ. ΒΑΛΑΣΣΗ, *Τινὰ περὶ τῆς πατρικῆς ἐξουσίας κατὰ τὸ δίκαιον τοῦ μετὰ τὴν Ἀλωσιν Ἑλληνισμοῦ*, ἐν τόμῳ Κωνσταντίνου Ἀρμενοπούλου ἐπὶ τῇ ἐξακοσιετηρίδι τῆς Ἑξαβίβλου αὐτοῦ, Θεσσαλονίκη 1952, σελ. 534 ἐπ. καὶ 543. Τὸ δεύτερον φαίνεται εἰς τὴν παροῦσαν περίπτωσιν δύσκολον νὰ συμβαίῃ, καίτοι δὲν εἶναι ἀπίθανον.

Ἐν στίχοις 12-19 ἡ Φωτεινὴ καὶ ὁ γαμβρὸς αὐτῆς Πέτρος παρέχουσιν ἐξόφλησιν ὄχι μόνον δι' ἑαυτοὺς ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν σύζυγον τοῦ Πέτρου καὶ θυγατέρα τῆς πρώτης. Καὶ ἡ μὲν ἐξόφλησις διὰ τὸν υἱὸν ὑπὸ τοῦ πατρὸς γίνεται δι' οὓς ἀνωτέρω ἐκτίθεται λόγοις. Ὡς πρὸς τὴν διὰ τὴν σύζυγον ὅμως ἐξόφλησιν δὲν δύναμαι νὰ ἰσχυρισθῶ τὸ

αυτό. Βεβαίως τὸ ἔγγραφο προϋποθέτει ὅτι οὐδὲν κατελείφθη αὐτῇ ὑπὸ τοῦ Χρυσάνθου. Διὰ τί ὅμως τότε παρέχεται ἐξόφλησις δι' αὐτήν; Ἄν δὲν πρόκειται περὶ λέξεων κενῶν, τὸ ἔγγραφο θέτει πρόβλημα, ὅπερ ὅμως, ὡς ἔχει τὸ ἔγγραφο, θὰ παραμείνῃ ἐπὶ τοῦ παρόντος ἄλυτον. Πάντως οἱ Φωτεινὴ καὶ Πέτρος, παρέχοντες ἐξόφλησιν καὶ διὰ τὴν θυγατέρα καὶ σύζυγον, μητέρα δὲ τοῦ ἀναδεκτοῦ τοῦ Χρυσάνθου καὶ δηλοῦντες ὅτι: οὔτε ἡ εἰρημένη Φωτεινή, οὔτε ὁ γαμβρὸς αὐτῆς Πέτρος, οὔτε ἡ θυγάτηρ αὐτῆς καὶ γυνὴ αὐτοῦ ἔχουσι ζητεῖν.... πολλὰ ἢ ὀλίγα ἄσπρα.... καὶ ἀπαιτεῖν τὸ παραμικρότερον κλπ. παρέχουσιν ἐγγύησιν πρὸς τὸν Ἀγάπιον καὶ τοὺς ἄλλους κληρονόμους τοῦ Χρυσάνθου, περὶ τοῦ ὅτι αὕτη ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ θὰ σιτραφῇ κατ' αὐτῶν.

Περὶ τῆς ἐννοίας τῆς ἐν στίχ. 18 - 19 τουρκικῆς φράσεως, βλέπε 87.

Δὲν εἶμαι βέβαιος ὅτι τὸ ἔγγραφο συνετάχθη ἐν Κωνσταντινουπόλει τὸ εἰκάζω ἀπλῶς ἐκ τοῦ ὅτι ὁ Ἀγάπιος εἰς τὰ πλεῖστα τῶν ἐγγράφων φέρεται κατοικῶν ἐκεῖ (π.χ. 86, 87).

Ἐκ τοῦ στίχου 11 τοῦ ἐγγράφου προκύπτει ὅτι ὁ Χρυσάνθος κατέλιπε διαθήκην. Ποίους ὅμως ἐτίμησε δι' αὐτῆς δὲν εἶναι γνωστὸν. Φαίνεται ὅμως ὅτι ἐμνήσθη καὶ τῆς Σχολῆς τῆς Σίφνου, διότι ὁ Κ. ΓΚΙΩΝ, *Ἱστορία τῆς νήσου Σίφνου*, Σῦρος 1876, σελ. η', ἀναφέρει ὅτι ἐν ἔτει 1807 ὁ Γ. Γρυπάρης διὰ διαθήκης του κατέλιπεν εἰς τὴν ἰδίαν Σχολὴν τὴν ἐκ 500 γροσίων χρεωστικὴν ὁμολογίαν τοῦ κοινοῦ ὑπὸ τὸν ὅρον, ὅπως τελεῖται κατ' ἔτος μνημόσυνον αὐτοῦ, μνημονεύονται δὲ κατ' αὐτὸ καὶ τὰ ὀνόματα τῶν βοηθησάντων τὸ Σχολεῖον, ἦτοι τῶν Ἀγαπίου Χρυσάνθου καὶ Ἰωσήφ, τῶν Ἀρχιερέων καὶ Ἀνθίμου Ἱεροδιακόνου. Πάντες δ' οὗτοι ἦσαν Γρυπάρηδες.

- 1 ἵ' διὰ τοῦ παρόντος ἐνυπογράφου, καὶ ἐμμαρτύρου ἐξοφλητικοῦ γραμματος γίνεται δῆλον, ὅτι παρα-
- 2 σtάντες ἐνώπιον ἡμῶν τῶν κάτωθεν ὑπογεγραμμένων μαρτύρων, ἡ φωτεινὴ ἀπὸ
- 3 ἐδρινεκαπὴ θυγάτηρ τοῦ ποτὲ πολυχρόνη γούναρη, καὶ γυνὴ τοῦ ποτὲ ἀντώνη ῥάπτη,
- 4 καὶ ὁ γαμβρὸς αὐτῆς πέτρος τοῦ ποτὲ γιοβάννη τζοαδικιτζῆ(ς) ἀνήγγειλαν, καὶ ὁμολόγησαν ἰδίους
- 5 αὐτῶν χεῖλεσιν, ὅτι ἡ μὲν φωτεινὴ καὶ διὰ τὰς δουλικὰς αὐτῆς ἐκδουλεύσεις, καὶ ὑπη-
- 6 ρεσίας, ὅπου κατὰ διαφόρους καιροὺς ἔκαμεν εἰς τὸν ἐν μακαρία τῇ λήξει γενόμενον
- 7 Σηλυβρίας κὺρ Χρυσάνθον ὅτε ἔζη, ἔλαβε παρὰ τοῦ πανιερωτάτου, καὶ σεβασμωτάτου

